

УПРАВЛІННЯ ПРОЦЕСОМ ФОРМУВАННЯ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ПІДПРИЄМСТВА В УМОВАХ РИНКОВОЇ НЕСТАБІЛЬНОСТІ

Вінницький національний технічний університет

Анотація Досліджено теоретико-методичні та практичні аспекти управління процесом формування фінансових результатів підприємства в умовах ринкової нестабільності. Обґрунтовано роль бюджетування, управління витратами, контролю та інформаційно-аналітичного забезпечення у підвищенні ефективності діяльності та забезпеченні фінансової стійкості підприємства.

Ключові слова: фінансові результати, управління фінансовими результатами, бюджетування.

MANAGEMENT OF THE ENTERPRISE FINANCIAL RESULTS FORMATION PROCESS UNDER CONDITIONS OF MARKET INSTABILITY

Abstract

The theoretical, methodological, and practical aspects of managing the process of forming an enterprise's financial results under conditions of market instability are examined. The role of budgeting, cost management, control, and information-analytical support in enhancing operational efficiency and ensuring the financial stability of the enterprise is substantiated.

Key words: financial results, financial results management, budgeting.

Вступ

У сучасних умовах ринкової економіки, коли підприємства стикаються зі зростаючою конкуренцією, коливанням попиту та інфляційними процесами, надзвичайно важливим стає забезпечення точності та своєчасності формування фінансових результатів, які відображають ефективність використання ресурсів і є ключовим показником управлінської компетентності підприємства, оскільки саме вони формують інформаційну основу для стратегічного планування, оцінки рентабельності діяльності та прийняття обґрунтованих управлінських рішень щодо подальшого розвитку суб'єкта господарювання.

Результати дослідження

Фінансові результати підприємства визначають ефективність використання ресурсів і багато в чому залежать від загальної системи управління фінансами, яка включає систематичне планування та контроль фінансових потоків з метою забезпечити стабільний фінансовий результат і зберегти стійкість підприємства у складних умовах ринку [1, с. 61]. З управлінської точки зору важливо не лише оцінювати кінцевий результат, а й аналізувати ключові чинники, що на нього впливають, зокрема структуру доходів і витрат, темпи їх зміни, співвідношення між постійними та змінними витратами та ефективність використання ресурсів [2].

Оптимізація ключових складових прибутку передбачає системне застосування інструментів фінансового менеджменту, спрямованих на цілеспрямований вплив як на дохідну, так і на витратну частину фінансового результату. Насамперед це впровадження ефективного бюджетування, яке забезпечує узгодження стратегічних цілей підприємства з конкретними діями на рівні виконавців [3, с.34]. Бюджетний підхід дозволяє своєчасно виявляти відхилення фактичних показників від запланованих та оперативно коригувати управлінські рішення на основі системного аналізу причин таких відхилень. Порівняння планових і фактичних даних за доходами, витратами, обсягами виробництва чи рівнем рентабельності створює інформаційну базу для оцінки ефективності діяльності окремих центрів відповідальності та підприємства в цілому.

Застосування гнучких бюджетів і регулярного моніторингу виконання фінансових планів дає змогу адаптувати управлінські дії до змін зовнішнього середовища (коливань попиту, зміни цін на ресурси чи умов фінансування). Крім того, бюджетування підвищує фінансову дисципліну, забезпечує

координацію діяльності підрозділів та сприяє узгодженню оперативних рішень із стратегічними цілями підприємства. У результаті підприємство отримує інструмент не лише контролю, а й активного управління фінансовими результатами.

Також оптимізація процесу формування фінансових результатів передбачає удосконалення як облікових процедур, так і інформаційно-аналітичного забезпечення управління. Це охоплює чітке визначення методичних підходів до визнання та оцінки доходів і витрат, удосконалення механізмів їх групування й розподілу, а також забезпечення прозорості формування фінансового результату за видами діяльності та центрами відповідальності.

Важливим напрямом є підвищення якості внутрішньої та зовнішньої звітності, що передбачає стандартизацію показників, узгодженість фінансових даних та їх аналітичну деталізацію. Належна організація подання інформації у звітності сприяє формуванню достовірної та своєчасної інформаційної бази для фінансового аналізу, оцінки рентабельності, ліквідності та фінансової стійкості підприємства.

Крім того, удосконалення процедур обробки фінансової інформації, зокрема через автоматизацію обліково-аналітичних процесів і впровадження сучасних інформаційних систем, дозволяє мінімізувати ризик помилок, підвищити оперативність формування показників та забезпечити підтримку управлінських рішень на стратегічному і тактичному рівнях. У результаті створюється цілісна система формування фінансових результатів, орієнтована на підвищення ефективності діяльності підприємства.

Висновки

Отже, оптимізація процесу формування фінансових результатів є системним управлінським завданням, яке виходить за межі формального визначення прибутку та охоплює комплекс взаємопов'язаних рішень у сфері планування, контролю та аналізу фінансової діяльності підприємства. Фінансові результати слід розглядати як інтегральний показник ефективності використання ресурсів і результативності управління, що безпосередньо впливає на фінансову стійкість і конкурентоспроможність суб'єкта господарювання.

Підвищення ефективності формування фінансових результатів досягається через впровадження системи бюджетування, моніторинг відхилень фактичних показників від запланованих, управління витратами та ризиками, а також удосконалення інформаційно-аналітичного забезпечення управління. Використання гнучких бюджетів, аналіз структури доходів і витрат, оцінка діяльності центрів відповідальності та автоматизація фінансових процесів створюють передумови для оперативного реагування на зміни зовнішнього середовища та прийняття обґрунтованих управлінських рішень.

Таким чином, формування цілісної системи управління фінансовими результатами, орієнтованої на стратегічні цілі підприємства, забезпечує стабільність фінансових показників, зростання прибутковості та підвищення загальної економічної ефективності діяльності підприємства в умовах динамічного ринкового середовища.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Іванець Є.О. Планування фінансового результату суб'єкта агропромислового виробництва в управлінні його фінансовою стійкістю. Український економічний часопис. 2024. № 5. С. 60–64. DOI: <https://doi.org/10.32782/2786-8273/2024-5-11>.
2. Гвінсадзе, А.А., Сулима М.О. Ефективне управління доходами, витратами і фінансовими результатами підприємства. Європейський науковий журнал економічних та фінансових інновацій, 2024. № 1 (13). С. 188-199. URL: <https://journal.eae.com.ua/index.php/journal/issue>.
3. Чуприна Ю.В. огляд сучасних підходів до формування системи управління бюджетами підприємства. Економічний вісник Донбасу. 2023. № 2 (72). С. 34-39. DOI: [https://doi.org/10.12958/1817-3772-2023-2\(72\)-34-39](https://doi.org/10.12958/1817-3772-2023-2(72)-34-39).

Настенко Марія Миколаївна – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри фінансів та інноваційного менеджменту, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця, e-mail: nastenkom@ukr.net

Нестерук Валерія Анатоліївна – здобувач I (бакалаврського) рівня вищої освіти кафедри фінансів та інноваційного менеджменту, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця, Україна.

Nastenko Maria N. – Candidate of Economic Sciences, Associate Professor, Department of Finance and Innovation Management, Vinnitsa National Technical University, Vinnitsa, e-mail: nastenkom@ukr.net

Nesteruk Valiria – Bachelor's degree student, Department of Finance and Innovation Management, Vinnitsa National Technical University, Vinnitsa, Ukraine.